

PŘEDPLATNÉ NA ROK 2002

Roční předplatné (11 čísel) na rok 2002 činí 195 Kč včetně poštovného. Můžete je uhradit přiloženou složenkou nebo bankovním převodem na účet č. 122918389/0800 (ČS) var. symbol 332. Prosíme vás o oznámení všech změn (přihlášení se k odběru, zrušení odběru, změna adresy, počtu odebíraných výtisků apod.), není možné zjišťovat tyto informace o plátcích pouze z bankovního výpisu. *Moc děkujeme všem, kteří na OPusculum přispěli částkou přesahující stanovené předplatné. Díky za Vaši podporu a velkorysost!*

O B S A H

Zprávy z provincie	1
Prosby o modlitby	5
Hnutí Pro život ČR	5
Laická sdružení sv. Dominika	7
Nekrologium	10
P. Koudelka OP: Spiritualita a dominikánská spiritualita	11
Diskuse s Ch. Schönbornem OP	18

OPUSCULUM

Měsíčník České dominikánské rodiny

Vydává Kazatelské středisko

České dominikánské provincie

Adresa redakce:

Dagmar Ester Kopecká

Na Zlíchově 221/8, 152 00 Praha 5

tel./fax: 02/515 546 69;

e-mail: ester@op.cz

Uzávěrka dalšího čísla: 20. 4. 2002

KALENDÁŘ AKCÍ ČESKÉ DOMINIKÁNSKÉ RODINY

20. 4. 2002	zasedání provinční rady LSSD
25. 5. 2002	hlavní pouť do Jablonného v Podještědí (750. výročí úmrtí sv. Zdislavy)
21. 9. 2002	setkání Rady vyšších představených OP
11. - 13. 10. 2002	setkání formátorů LSSD
9. 11. 2002	setkání české dominikánské rodiny

ZPRÁVY Z PROVINCIALÁTU**Kalendář provinciála**

2. - 7. 4. Avila – evropské setkání provinciálů
 12. 4. Uherský Brod
 13. 4. Brno
 27. 4. Olomouc – setkání s kandidáty

Na provincialátě bude fr. Alvarez k dispozici v tyto dny:

- úterý – 10.00 - 12.00, především pro dominikánskou rodinu
 – středa – 9.00 - 12.00, 14.00 - 16.00

Je lépe všechna setkání domluvit dopředu telefonicky.

Oficiálové ustanovení provinční radou (12. 3. 2002 v Praze)

Rada ustanovila následující promotory:

Promotor pro apoštolát:	fr. Pavel Mayer
Promotor pro iustitia et pace:	fr. Rajmund Tretera
Promotor pro sdělovací prostředky:	fr. Cyprián Suchánek
Promotor pro růžencec:	fr. Irenej Šiklar
Promotor pro beatifikace a kanonizace:	fr. Efrém Jindráček
Promotor pro dominikánské konsociace:	fr. Pavel Mayer
Promotor pro mnišky:	fr. Damián Němec
Promotor pro instituty zasvěceného života:	fr. Augustin Prokop

Dále rada ustanovila tyto oficiály a orgány:

Cenzor ex officio:	fr. Damián Němec
Předseda liturgické komise:	fr. Benedikt Mohelník

Ediční rada provincie: ex officio ffr. Štěpán Filip, Cyprián Suchánek, Pavel Mayer, Efrém Jindráček, p. Jiří Kopecký, pí Eva Fuchsová, Dagmar Kopecká; dále ffr. Benedikt Mohelník, Tomáš Pospíšil, p. Tomáš Machula

Dominikáni a in(f/t)ernet

Prosím všechny, kteří už s tímto médiem pracují, a neměl jsem možnost s nimi mluvit, aby mi dali vědět, jak by si přáli, aby dominikáni u nás na tomto poli působili. Bylo by jistě dobré najít způsob, jak pomoci tohoto média pronikat mezi lidi s radostnou zvěstí, aby se mnohým nestávalo „infernetem“, ale mohli zde naopak naleznout nitky, které by jim ukázali správný směr.

fr. Cyprián OP, promotor pro internet, e-mail: plzen@op.cz

PRAŽSKÝ KONVENT

modlitební společenství – každou středu od 19.45 hod. v sakristii

úklid kostela sv. Jiljí – každý čtvrtek od 7.30 hod. UVÍTÁME NOVÉ POMOCNÍKY

Oázy – Po v 16.30, Út v 17.00, St v 16.30 hod. v malé hovorňě

Schola Dominicana – zkouška každý čtvrtek po mši sv. (tj. v 19.10 hod.)

Přednášky

Mons. Dominik Duka OP: Výklad knihy Sirachovec podle JB
 25. 4. v 19.45 v kapli sv. Zdislavy

Společnost pro církevní právo pořádá 24. 4. od 18.00 v čítárně kláštera prezentaci nových knih **Stát a církev v České republice** od P. Doc. JUDr. Rajmunda Jiřího Tretery OP, a **Stát a církev v zemích EU** (edit. Prof. Gerhard Robbers), kterou přeložili Mgr. Petr Kolář a Mgr. Markéta Kolářová. Rozhovor o nových knihách povedou P. Doc. JUDr. Ignác Ant. Hrdina, OPræm. z právnické fakulty Západočeské univerzity v Plzni a Doc. PhDr. Rudolf Kučera, CSc. ředitel Institutu politologických studií Fakulty sociálních věd UK.

J. Fuchs: Kritické dějiny moderní filosofie každé úterý ve 20 hod. a čtvrtek v 17 hod. ve velké hovorňě (čtvrteční téma je shodné s úterním)

OLIVA

knihkupectví a galerie

nejúplnější produkce literatury a časopisů z oblasti křesťanství, judaica, pravoslaví.
 knihy z oblasti historie a filozofie
 malá prodejní galerie dřevěných plastik a obrazů.

Adresa: Jilská 7, 110 00 Praha 1
Otevřeno: po-pá 10-18 hod.
Tel. 0606/657 544
E-mail: knihy-oliva@quick.cz
Internetové knihkupectví:
http://web.quick.cz/knihy-oliva

Těšíme se na Vaši návštěvu a objednávky!

Knihkupectví a galerie**OLIVA**

Vás srdečně zve na výstavu
 „Barevné pašije“,
 která se koná v rámci projektu
 „Dotyky cest“
 (Mexiko, Guatemala).
 26. 3. - 30. 4. 2002

Míla Doležalová - obrazy
 Lenka Kučerová - fotografie
 Jiří Vaněk - sochy
 Pavla Vaňková - obrazy

otevřeno:
 po - pá: 10 - 18 hod.
 so, ne: 13 - 17 hod.

PLZEŇSKÝ KONVENT**Přednášky**

Dogmatická teologie – každé úterý
 od 19.15 hod. ve společenském sále
 (P. Cyprián OP)
 Biblistika – druhá a čtvrtá středa
 (10. a 24. 4.) od 19.15 hod. ve
 společenském sále (P. Pavel OP)
 Kritické dějiny novověké filosofie –
 první a třetí středa (3. a 17. 4.) od
 19.15 hod. ve společenském sále
 (J. Fuchs)
 Duchovní život – každý čtvrtek od
 19.15 hod. (PEC)

Oslavy 750. výročí úmrtí sv. Zdislavy (1220-1252) v Jablonném v Podještědí

Poutní sezóna začíná 1. května a končí Růžencovou slavností 6. října. V tomto období jsou pravidelné bohoslužby v pracovní dny v 18 hodin a v soboty, neděle a státem uznané svátky v 9.30 a 11.00 hodin. Každou první neděli v měsíci v 11 hodin je mše sv. v německém jazyce.

Plánované akce na měsíc květen a červen:

- středa 1. května **Zahájení poutní sezóny**
 9.30 pontifikální bohoslužba (Mons. Josef Koukl, Mons. Dominik Duka OP a otec provinciál)
 po mši sv. průvod ke studánce, žehnání pramene a doprovodné akce na Lemberku
- sobota 11. května **Modlíme se za dobré maminky v našem národě**
 11.00 pouť Centra pro rodinu z Prahy
 celebruje Mons. Jaroslav Škarvada
- neděle 19. května **Slavnost Soslání Ducha svatého**
 18.00 mše sv. v zámecké kapli na Lemberku
 celebruje Mons. Karel Simandl, generální sekretář ČBK

- sobota 25. května **Hlavní pouť**
 6.00 u oltáře sv. Zdislavy
 8.00 celebruje P. Alvarez Kodeda OP, provinciál
 9.30 celebruje Mons. Dominik Duka OP
 11.00 celebruje kardinál Christoph Schönborn OP
 14.00 celebruje P. Damián Němec OP, vikář provinciála
 15.00 vystoupení Radovana Lukavského v bazilice
 16.00 rozloučení s poutníky a svátostné požehnání
- neděle 26. května **Slavnost Nejsvětější Trojice**
 9.30 celebruje P. Prokop Siostrzonek OSB, administrátor opatství Břevnov
- sobota 1. června **Pouť mládeže**
 11.00 organizuje Centrum pro mládež Litoměřice
 doprovodné akce na Lemberku
- neděle 2. června **Pouť mládeže**
 9.30 celebruje P. M. Šimáček, biskupský vikář
- sobota 8. června **Pouť České katolické charity**
 11.00 celebruje P. Ing. Miloslav Fiala OPraem.
- sobota 15. června **Pouť řeholních sester**
 11.00
- neděle 30. června **Pouť k „Perle české šlechty“**
 11.00 celebruje Mons. František Lobkowicz

V květnu bude v muzeu v České Lípě a na hradě Lemberku otevřena výstava o sv. Zdislavě. V neděli 26. května bude ČT Brno vysílat v Křesťanském magazínu o sv. Zdislavě a Jablonném.

Jestliže si přeješ dosáhnout čistoty, po níž toužíš, je třeba, abys vykonala především tyto tři věci: spoj se se mnou láskou a zachovávej v paměti živou připomínku dobrodiní, kterás ode mě obdržela; zrakem intelektu rozjímej cit mé lásky, již vás nezměrně miluji; a posuzuj ve vůli lidí vůli mou, nikoli jejich zlovůli, protože jejich soudcem jsem já – já, a ne vy. Tím dosáhneš naprosté dokonalosti. (Sv. Kateřina Sienská, Dialog 100)

JUBILEA BRATRŮ A SESTER

2. 4. Fr. Jan Vianney Hub 86. narozeniny
 3. 4. Fr. Antonín Krasucki 38. narozeniny
 21. 4. Fr. Bernard Kadlec 87. narozeniny
 26. 4. Fr. Dominik Duka 59. narozeniny
 26. 4. Fr. Piotr Krysztofiak 10. výročí slavných slibů

Blahopřejeme a vyprošujeme požehnaný a radostiplný život ve službě Pánu.

PROSBY O MODLITBY

- ❖ za naše představené a za Boží pomoc pro všechna důležitá rozhodnutí
- ❖ za otce Vladimíra Koudelku OP
- ❖ za projekt křesťanského knihkupectví OLIVA
- ❖ za časopis Amen
- ❖ za nové spolupracovníky farností u kostela sv. Jiljí v Praze
- ❖ za zasedání provinční rady LSSD a volbu moderátora
- ❖ za 1. pražské sdružení LSSD
- ❖ za nemocné členy dominikánské rodiny
- ❖ za vážně nemocného syna jedné naší sestry z LSSD

Trpělivost přináší růže – i v ochraně života

Ferdinand Peroutka, HPŽ ČR

Tohle staré moudro se nově potvrdilo. Aktivisté Hnutí Pro život ČR pod omlazeným vedením jsou stále výraznějšími partnery pokřivenému svědomí české společnosti. Jejich posledním úspěchem byl také Pochod pro život, který se konal v Praze 23. 3. 2002. Pořadatelé se nedali odradit loňskou mediální skandalizací, vyvolanou provokacemi anarcho-trockistických bojůvek, a odvedli perfektní výkon, který byl milým překvapením pro všechny zúčastněné. Přesto, že počasí pochodu příliš nepřálo, sluníčko svítilo ve tvářích bezmála tisícovky mladých i starších, dětí i rodičů, studentů, duchovních a řeholníků, kteří si vykračovali pražskou pěší zónou s transparenty Stop kultu smrti, Češi pro život, Svědomí nelze zabít a Potrat všechno změni.

Již dva dny před pochodem brněnský biskup Vojtěch Cikrle sloužil přímluvnou mši sv. za úctu k počatému životu v brněnské katedrále sv. Petra. Konání pochodu podpořil biskup královéhradecký Dominik Duka, biskup litoměřický Josef Koukl, biskup ostravsko-opavský František Lobkowicz a řeckokatolický biskup (apoštolský exarcha) Ivan Ljavinec. A samozřejmě také už tradiční

účastník Pochodu pro život – nestárnoucí arcibiskup Karel Otčenášek. Ten nejen prošel celou trasu pochodu až k soše sv. Václava, ale před jeho začátkem vedl a spolu s deseti dalšími duchovními koncelebroval bohoslužbu v Chrámu Panny Marie před Týnem, která byla přímo přenášena Radiem Proglas. Zde otec arcibiskup m.j. vyslovil myšlenku odsoudit zlo interrupcí formou publikace, v níž by své názory na tuto problematiku vyjádřily osobnosti veřejného života.

V samotném průběhu pochodu se ukázalo, že loňský pevný postoj ochránců života přinesl své ovoce. Požehnání jistě přinesla i modlitba růžence, který se účastníci modlili v druhé části průvodu pod vedením plzeňského převora dominikánů. Provokatéři z řad feministického hnutí a ultralevičácké organizace REVO se nestačili divit. Jejich kabaretní převleky a snahy ironizovat papeže Jana Pavla II. zůstaly bez odezvy. Klidní a připravení účastníci pochodu je lhostejně míjeli, doprovodní policisté provokatéry bez větších potíží odkláněli z trasy pochodu. Na policii museli být předvedeni jen tři anarchisté, z toho jedna dvacetiletá dívka, která se odmítla legitimovat a dvaadvacetiletá žena, obviněná z útoku na veřejného činitele.

Koronou poklidného rázu letošního pochodu bylo jeho vyvrcholení na Václavském náměstí. Pod sochou sv. Václava zněly křesťanské písně v podání skupiny Papsky, které hřejivými tóny a slovy za pár minut vypudily anarchisty i s jejich „právem na bezplatné interrupce“. A třebaže se snesl krátký příval ledového deště, dobrou náladu přítomných potvrdila i vystoupení poslanců Jiřího Karase z KDU-ČSL, Marka Bendy z ODS, předsedkyně Unie katolických žen Markéty Koronthályové i několika vedoucích a klientek azylových domů pro matky v tísní. V závěru setkání lidé zapívali Svatováclavský chorál a na paměť obětí potratové genocidy položili květiny na plátno s nápisem „Chtěli jsme vás pohladit“. Tichou tečkou za pochodem bylo vypuštění stovek bílých balónků – symbolů duší desetitisíců dětí, které se nesměly narodit... Propluly okolo sousoší svatých, pohoupaly se nad střechou i kopulí Národního muzea a zmizely v březnovém nebi.

Fotoreportáž k Pochodu pro život 2002 je k dispozici na serveru prolife.cz

Modlitby za nenarozené děti

Zveme všechny lidi dobré vůle ke společné modlitbě růžence a proseb za nenarozené děti, těhotné maminky, zdravotnický personál a jiné potřeby. Scházíme se pravidelně každý první a třetí čtvrtek v měsíci od sedmi hodin ráno před porodnicí U Apolináře v ulici Ke Karlovu na Praze 2.
 Data příštích modlitebních setkání: 4. 4., 18. 4., 2. 5., 16. 5., 6. 6., 20. 6.
 Pán Bůh zaplať všem, kteří jsou s námi spojeni v modlitbě.

LAICKÁ SDRUŽENÍ SV. DOMINIKA

ZASEDÁNÍ PROVINČNÍ RADY LSSD se bude konat v sobotu 20. 4. 2002 od 9.00 hodin v dominikánském klášteře v Praze (Husova 8, Praha 1 - Staré Město) s následujícím rozvrhem: 9.00 mše sv. v kapli sv. Zdislavy, 10.00 jednání (čítárna v 1. patře klášteře), 12.15 hodinka během dne, 13.00 oběd, 14.00 pokračování jednání. Na oficium provinčního moderátora byli zatím navrženi dva kandidáti:

Jan Jáchym Beneš a Dagmar Ester Kopecká (oba z 5. pražského sdružení).
Prosím všechny členy rady, aby se dobře připravili na jednání o programu formace.

Všechny opozdilce prosím, aby se mi obratem přihlásili. Zároveň připomínám, že na programu je volba provinčního moderátora a ekonoma a dále schvalování programu formace na další období – je tedy nezbytné, aby se sešla nadpoloviční většina členů rady! Ester

SETKÁNÍ FORMÁTORŮ LSSD

Ve dnech 8. - 10. 3. 2002 proběhlo v Josefinu u Přimdy setkání formátorů Laických sdružení sv. Dominika. Z původních 41 přihlášených se setkání nakonec zúčastnilo 30 dominikánských laiků ze sdružení v Brně, Plzni, Všerubech, a z 2., 4. a 5. pražského sdružení. Je škoda, že na setkání chyběli hlavně ti, kvůli nimž především se tato setkání konají, totiž novicmistři sdružení, případně ti, kdo jim s formací ve sdružení pomáhají. Novicmistři se sešli pouze tři. Doufáme, že se všemi ostatními se uvidíme na podzimním setkání ve Vranově u Brna.

Program sestával z každodenního slavení mše svaté a posvátného officia, šesti přednášek, společné rozjímavé četby Písma (lectio divina), diskusí a sdílení zkušeností ze společného života, formace a apoštolátu. Otec Pavel Mayer OP přednášel o pilířích života dominikánských laiků (společný život, modlitba, studium, apoštolát, kajícnost) a v diskusí o apoštolátu informoval o misijním působení plzeňského konventu bratří. Otec Tomáš Pospíšil OP přednesl dvě excelentní přednášky na téma Církev (laici v Církvi) a liturgie. Sestra Magdalena Stajnerová přispěla do programu dvěma skvělými přednáškami ze sociální psychologie (psychologie skupinového života, role ve skupině, komunitotvorné a komunitoborné prvky společného života) a sestra Eva Imelda Fuchsová ve své přednášce pojednala o kajícnosti. Fr. Jan Jáchym Beneš se po celou dobu staral o zvelebení společné modlitby a zpěvu, průběžně nás seznamoval se zásadami společné modlitby a se základy gregoriánského chorálu. Společná lectio divina byla na téma „My kážeme Krista ukřižovaného“ (1 Kor 1, 18-25). Sečteno podtrženo – kdo toto setkání vypustil, o dost přišel.

Děkuji všem, kteří se podíleli na organizaci setkání (včetně obětavých řidičů), všem přednášejícím za kongeniální přednášky i všem účastníkům za pozornost, shovívavost a přispění k příjemné a plodné atmosféře. Pán Vám to oplatí. Ester

Ctnosti člověk nedosáhne jinak než poznáním sebe a mne. Toto poznání lze nejdokonaleji získat v čase pokušení, protože v těch chvílích člověk poznává své nebytí. Nemůže se totiž sám toho trápení a obtěžování zbavit, i když jim chce utéct. A ve své vůli může lépe poznávat mne. Jakmile totiž jeho vůle posílena mou dobrotivostí zjistí, že pokušení je dopuštěno z mé vůle, nedovolí člověku pokušitelské myšlenky. Zlý duch je totiž slabý a sám o sobě nemůže nic. Má jen tu moc, kterou mu umožním. A tuto moc mu neumožňuji z nenávisti, nýbrž z lásky, abyste nad ním mohli zvítězit a abyste dosáhli dokonalého poznání mne i vás samotných. Tak může být ctnost podrobena zkoušce: lze ji totiž dokázat jedině tak, že zvítězí nad svým opakem. (Sv. Kateřina Sienská, Dialog 43)

ZPRÁVY Z MÍSTNÍCH SDRUŽENÍ

MS BRNO (představený Ladislav Tarsicius Malinka)

Náš bratr Miroslav Gabriel Částek se dožívá 25. března 65 let. S datem svého narození si jméno Zvěstovatele vlastně přinesl už na svět a sám k tomu říká: „Moje cesta vedla od Divadla jednoho herce k službě slova. Když jsem totiž předváděl Renčovu Popelku nazaretskou, oslovili mě dominikáni, zda bych nechtěl být terciářem, protože to, co dělám, je posláním kazatelského řádu. Stal jsem se jím tedy, a to znamenalo moji vnitřní proměnu v mé práci. Jde skutečně o službu slova uměleckou formou, uměleckým slovem. Chci tím aspoň trochu ten dar, který mi byl poskytnut, to znamená ovládnutí slova a přednesu, tímto způsobem vrátit Bohu zpět. To je největší, co mohu udělat, v tom vidím završení své činnosti.“ A opravdu neúnavně putuje po cestách necestách naší vlasti, objevuje nové a nové hlubiny víry v dílech básníků a předává ji svým posluchačům, kteří tak získávají obrodnou sílu pro svůj život. Je evangelizátorem v pravém slova smyslu. Přejemu mu na jeho cestách bdělého anděla strážce a i nadále neutuchající přízeň Ducha svatého. (Miroslava Terezie Ludvíková)

MS JABLONNÉ V PODJ. (představený Vladimír František Uhlíř)

S radostí oznamujeme, že naše sestra Michaela Jana Kvapilová dne 23. 2. 2002 složila před představeným sdružení Vladimírem Františkem Uhlířem a asistentem sdružení o. Angelikem Mičkou časný slib na tři roky. Přítomni byli členové sdružení a sestry dominikánky kongregace sv. Zdislavy. Otec ve své promluvě zdůraznil ducha kajícnosti řádu sv. Dominika, který je tak aktuální právě v této postní době. Neměli bychom hledat stále nové formy apoštolátu a velké činy, ale zaměřit se na obsah a hloubku. Být apoštolem především ve svých rodinách a v duchu kajícnosti poctivě plnit své stavovské povinnosti, což mnohdy vyžaduje velké úsilí a vytrvalost. Pak také má smysl naše účast na řádovém životě.

MS TURNOV (představený *Lubomír Ondřej Janků*)

Dne 9. března 2002 se sešlo naše malé společenství na Děkanství v České Kamenici. V kapli sv. Jakuba pak složila před naším představeným bratrem Lubomírem Ondřejem a před naším bratrem asistentem v zastoupení magistra Řádu bratří kazatelů Karellem Jordánem věčné sliby Marie Kateřina Sienská a časné sliby Hana Magdalena Panatieri. Naš bratr P. Karel Jordán při této příležitosti sloužil mši svatou. Bylo to krásné setkání v našem úzkém kruhu, kde jsme měli zároveň možnost popřát našimi milému Karlu Jordánu k narozeninám. V našich modlitbách děkujeme za milost, kterou nám všem Bůh daroval. Bohu díky.

sestra Jana

3. PRAŽSKÉ SDRUŽENÍ (představená *Hana Markéta Váňová*)

Zveme Vás na pravidelná setkání, která se konají vždy jednou měsíčně v klášteře u sv. Jiljí na téma „Dominikánští svatí“: 18.30 mše svatá, 19.15 nešpory, 20.00 setkání v hovorně kláštera ❖ 15. 4. Sv. Kateřina Sienská; 20. 5. Sv. Zdislava; 10. 6. Sv. Petr a Pavel („Vade et praedica“)

4. PRAŽSKÉ SDRUŽENÍ KATEŘINY SIENSKÉ

(představená *Marie Anežka Kloudová*)

K radosti celého sdružení 2. března složily věčné sliby naše milé sestry Marie Jana z Azy Borecká a Ludmila Zdislava Svojtková. Vyprošujeme jim hojnost milostí Boží a ochranu P. Marie a sv. Dominika. Díky Bohu.

V dubnu oslavují své kulaté narozeniny sestry

Helena Zdislava Brabencová 75 let

Hana Kateřina Večerková 50 roků

Kéž je milost Boží a ochrana P. Marie a sv. Dominika provází i nadále. Srdečně blahopřejeme.

5. PRAŽSKÉ SDRUŽENÍ (představená *Dagmar Ester Kopecká*)

Pravidelná setkání: 11. 4., 25. 4., 9. 5., 23. 5., 6. 6., 20. 6. 2002

Jako by vám sladké a láskyplné Slovo, můj Syn, řeklo: „Podívejte, vystavěl jsem vám cestu a otevřel bránu svou krví: Ať na ní neochabne vaše úsilí, neusedejte se svou sebeláskou a nevědomostí, která vám nedovoluje poznat, kudy vede cesta dál, a se sebevědomím, že si způsob služby najdete sami a nebudte hledat ten, který vám dávám já. Já jsem pro vás vystavěl rovnou cestu ze sebe samého, věčné Pravdy, vtěleného Slova, a vyznačil jsem ji svou krví.“ (Sv. Kateřina Sienská, Dialog 100)

8. dubna 1962

zemřel na Moravci bratr spolupracovník **Štěpán Urban OP**. Narodil se v Bušíně na Moravě 27. června 1892, sliby složil 20. června 1928 v Olomouci. Sloužil Bohu v Olomouci, Litoměřicích, Ústí nad Labem, v Římě u sv. Sabiny, v Praze a Znojmě. Po likvidaci klášterů v roce 1950 byl odvezen do Broumova. Po propuštění z internace pracoval v civilním zaměstnání a pak odešel do Charitního domova na Moravci. Pohřben je na místním hřbitově na Moravci. Ať odpočívá v pokoji.

16. dubna 1957

zemřel v Litoměřicích **P. Albert Škrabal OP**. Narodil se v Babicích u Uherského Hradiště 5. dubna 1879, sliby složil 25. září 1899, na kněze byl vysvěcen 24. července 1904 ve Štýrském Hradci. Působil jako submagistr noviců v Olomouci, pak jako kaplan v Praze. Byl redaktorem *Růže dominikánské*. Po likvidaci klášterů v roce 1950 byl pro své stáří ponechán na svobodě při klášterním kostele sv. Jiljí, aby zde zajišťoval duchovní správu. Když sem nastoupil nový farář, odešel do Litoměřic k sestřím Zdislávám, kde zemřel. Pohřben je v řádové hrobce v Litoměřicích. Ať odpočívá v pokoji.

16. dubna 1967

zemřel v Horních Poustevnách **P. Vincenc Straňák OP**. Narodil se v Nivnici u Uherského Brodu 22. května 1894, profes složil 8. září 1915 v Olomouci, na kněze byl ordinován 5. července 1919 v Olomouci. Působil jako submagistr noviců a kleriků v Olomouci, byl kooperátorem a katechetou v Třeboni, prefektem juvenátu v Praze, farářem v Praze, kazatelem v Uherském Brodě a kaplanem v Plzni. Po likvidaci klášterů v roce 1950 byl internován v Broumově. Po propuštění pracoval v civilním zaměstnání a pak přijal místo kaplana řeholních sester v Horních Poustevnách. Pohřben je ve svém rodišti v Nivnici. Ať odpočívá v pokoji.

22. dubna 1942

zemřel v Praze bratr spolupracovník **Marek Přichystal OP**. Narodil se 22. února 1863 ve Vysoké na Moravě, profes složil 13. dubna 1893 v Olomouci. Sloužil Bohu v Olomouci, Šoproni, Znojmě, Litoměřicích, Retzu, Plzni, Uherském Brodě, Ústí nad Labem, Košicích a Praze. Je pohřben v Praze. Ať odpočívá v pokoji.

P. Vladimír Koudelka OP

SPIRITUALITA A DOMINIKÁNSKÁ SPIRITUALITASpiritualita1.1. Úvod

V poslední době je opět aktuální otázka o spiritualitě našeho řádu v souvislosti s výrazem „**Dominikánská rodina**“ (Familia Domenicana) Otázka zní: Proč jsou různé větve Dominikánské rodiny „dominikánské“, co je spojuje s řádem a mezi sebou přes různosti? Několik generálních kapitul pověřilo magistra řádu, aby vypracoval směrnice, podle kterých má docházet k připojování různých větví k řádu. Od r. 1929 to byly většinou jen vnější známky, podle kterých byly tyto větve začleňovány do řádu, jako například hábit, obřad, zkratka O.P. za jménem (to byla jen výsada). V aktech generálních kapitul se od r. 1977 opakují slova: ráz řádu, charisma řádu, tradice, spiritualita a ideál řádu. Bohužel dodnes žádná komise tyto výrazy neobjasnila a neodpověděla na ně.

Jak různě jsou tyto výrazy vykládány, ukazuje se nejjasněji na mezinárodním kongresu Dominikánské rodiny v Boloni v roce 1980, na kterém jsem byl jako referent. Cílem tohoto kongresu bylo vydat „*Charta fundamentalis*“ (základní chartu) Dominikánské rodiny. S velkou námahou z toho vyšel „boloňský dokument“. Tuto obtíž zavinil za prvé pokus dostat různé pojmy pod jeden „klobouk“ a za druhé neschopnost rozlišovat mezi řádem a jeho rodinou. Neobjasnili jsme například slovo „**spiritualita**“. Proto nikdo přesně nevěděl, o čem se vlastně mluví, ačkoli byl tento kongres velmi pečlivě připravován.

Od té doby jsme neudělali žádné pokroky, jak ukazuje kniha „Dominikánská spiritualita“ (1). V úvodu čteme: „Dominikánská spiritualita nepůsobí monologicky, ale vždy dialogicky, komunikativně, bratrsky a sestersky, demokraticky. Proto neposkytuje žádné ze zde uvedených pojednání konečnou definici o tom, co to dominikánská spiritualita je“ (2). Je vydána kniha o dominikánské spiritualitě, napíše se o dominikánské spiritualitě mnoho článků a přitom se neřekne, co to je. Tyto články přinášejí více zmatku než objasnění. Moderní a magické slovo spiritualita se nejvíce používá tehdy, když jsme na rozpacích. Nikdo se neodvážá zeptat, co pod tímto slovem vlastně přesně chápeme.

Slovo spiritualita pochází z latinského „*spiritus*“, Duch svatý. Tento Duch probouzí v církvi stále nové způsoby života, které svědčí o životnosti církve. Slovo spiritualita neznamená duchovní nebo mystický život, ale způsob života křesťanů, kteří se nechají inspirovat evangeliem.

1.2. Spirituality

V každé spiritualitě je něco objektivního a něco subjektivního (3). Objektivní je slovo Boží (evangelium) a svátosti, v kterých má každá spiritualita svůj původ. Setkávají se však s jednotlivcem v jeho individualitě, v jeho jedinečnosti a složitosti (dědičnost, povaha, životní okolnosti, okolí). I osobní dary (charismata) jsou různé. Proto se i naši svatí tolik různí – jako například tři němečtí dominikánští mystikové, – ačkoli žili stejným životním způsobem (formou).

Různé způsoby života mají často jistou duchovní tradici. Liší se však mezi sebou jen nepodstatně. Způsob života se však musí lišit podle různých „stavů“: jiný musí mít ženatí a vdané, jiný světší kněží a jiný kněží řeholní, jiný ženy a jiní muži. U řeholníků vznikají rozdíly vzhledem k různým cílům a prostředkům k dosažení tohoto cíle řádu nebo kongregace. Tak vzniká zvláštní způsob života u řádů poustevnických, u mnichů, u řádů nebo kongregací činných, u kontemplativních nebo činných.

Jak vznikají různé způsoby života v církvi?

Normálně za ně vděčíme silným charismatickým osobnostem. Boží Prozřetelnost probouzí církvi v kritických situacích tyto osobnosti. Jsou jistě poznamenány dobou, v které vyrostly, především však reagují na nouzi církve ve své době. František a Dominik, dva současníci, odpovídají na bídu církve ve své době každý jinak, podle svého osobního charismatu. Přenášejí své zkušenosti na své žáky, zakládají vlastní způsoby života. (To nedělají všichni svatí ani všichni mystikové.) Tyto způsoby života jsou velmi silně poznamenány proudy a hnutími své doby. Proto prodělávají později stejně jako člověk a lidstvo vývoj, velmi často ve smyslu oslabení duchovního napětí, dokud nevystoupí nové charismatické osobnosti (reformy) nebo pokud tento způsob života nezanikne.

Z 95 řádů, které vznikly od čtvrtého do konce šestnáctého století, žije jich dnes ještě jen 25. Tento vývoj je nutný. Patří k životu stejně jako umírání v životě člověka. Zakladatelé škol se nemohli zabývat všemi problémy, které vznikly teprve v dalších staletích. Tvrdošíjná umíněnost mívala neblahé následky. Znamenala popírání rozvoje. To znamená ustrnutí. Nebezpečí pro rozvoj je v tom, že jako při stavebních slozích nebo v liturgii dojde k hromadění stále většího množství prvků, jež pak nabývají forem barokních. Proto je občas nutné zjednodušování.

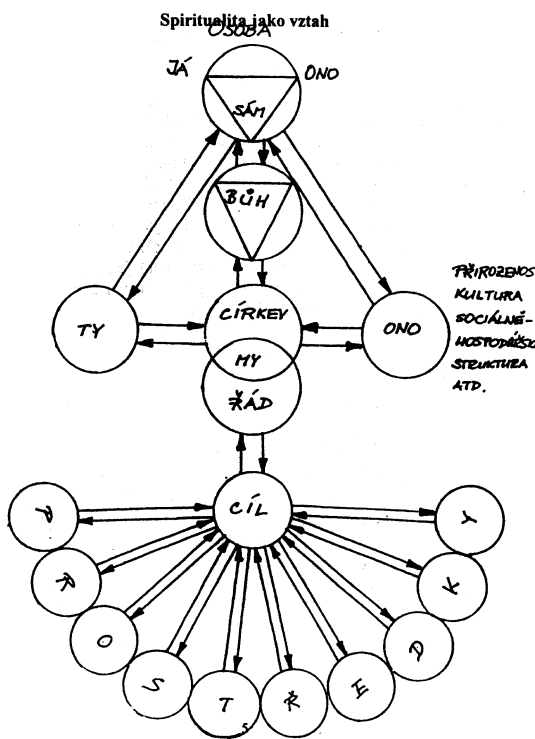
Každý způsob života jako skutečnost Kristova Těla předpokládá vždy v určitém společenství živé a viditelně prožívanou víru. V ní jde o výměnu mezi osobou a společenstvím. V Bohu jsou vztahy. Jinak by nemohl být Láska. Člověk se jako Boží obraz může stát člověkem jen ve vztazích. Nenavazování vztahů je

příznakem nemoci. Právě tak je tomu v řeholním řádě nebo kongregaci. Jejich způsob života a životní praxe vznikají z mnoha vztahů: k Bohu, k bližním, k přírodě, k světu, v kterém žijí. Vztah není jednostrannou záležitostí. Je vyvo- lením, volbou, vášní i činností současně. Chtěl bych to dále znázornit schema- ticky.

Spiritualita jako vztah

Schéma:

Člověk je ve své individualitě osobou. Už děti jsou osobami, ale žádnými osob- nostmi. Jen zralí lidé jsou osobnostmi, u nichž jsou sladěny všechny úkony lidské existence, myšlení, chtění, smyslové vnímání, pudy, váš- ně. Je u nich vyváženost a sou- lad. Na lidské zralosti závisí i vztahy mezi osobami. Čím více je kdo osobností, tím lepší jsou jeho vztahy a způsob jeho života. Milost nedispenzuje od lidské zralosti, ale předpo- kládá ji.

„Osoba“ sama o sobě je již velmi složitá. Je u ní vědomí, podvědomí a neuvědomělost. Největší část je neuvědomělá.

Tím je míněno slovo **ONO**. **JÁ** – uvědoměle – odvádí člo- věka ven (nebezpečí vztahovat všechno na sebe). Čím více se člověk stává **SÁM SEBOU**, čím více začne být zralým a osobností, tím lepší jsou jeho vztahy. Prožívá uvědoměle vztah k skutečnosti, nemá žádná iluze a sny a začíná být

vyrovnanější. V něm samém vzniká také jeho vztah k Bohu (*apex mentis* - jiskřička v duši mystiků). „Trpně snáš“ nejprve vztah Boha k němu. Bůh ho

oslovuje (4). Je to vztah lásky. Nyní je člověk schopen dát Bohu odpověď. Dávání této odpovědi nebo cestu člověka k Bohu nazýváme **duchovním životem**. Probíhá ve stupních nebo obdobích.

Klasické stupně jsou cesta očištná, cesta osvětlná, cesta sjednocující. Nejvyššími stupni duchovního života by měly být mystické zkušenosti, kde se Bůh zmocňuje celého člověka. Tato cesta je velmi osobní. Proto také sotva můžeme mluvit o dominikánské nebo františkánské mystice. Každý mystik je unikum.

Není žádná spekulativní mystika. Můžeme však o mystice spekulovat. Není žádná praktická mystika. Má jen praktické důsledky pro člověka.

V mezilidských vztazích prožívá člověk druhého jako **TY**. Pak vzniká **MY**, společenství (5). V každém společenství jsou vztahy mezi jednotlivci. Jsou však i vztahy mezi společenstvími. (To je důležité pro Dominikánskou rodinu.) Pokřtění se rodí pro církev. Někteří z pokřtěných přijali určitý způsob života v některém řeholním řádě, ve společenství, které tvoří jen určitou část církve. Řeholní společenství mají určitý způsob života, kterému dává ráz životní praxe. To, co jim je vlastní, se skládá z **cíle** a z **prostředků** k cíli. Tomáš Akvinský vidí rozdíl mezi řády v různosti cílů, o které usilují: poustevníci, mniši, rytířské řády atd. Protože jsou cíle různé, musí být různé i prostředky nebo musí být různě odstupňovány, kvantitativně i kvalitativně. Tak potřebují poustevníci a moderní misijní společnosti méně společenství než dominikáni. Protože dominikáni skládají sliby ve společenství a společně se modlí, je u nich toto společenství důležitější než u dříve jmenovaných.

Bohužel vývoj řádu vede v posledních desetiletích k způsobu, jaký je u moderních misijních společností (viceprovincie a vikariáty s mnoha právy). Protože nás společenství odlišuje od různých jiných způsobů života, musí být společný život ve Stanovách na prvním místě – i u dominikánek.

Různé způsoby života podléhají v dějinách tlaku a vlivu doby a prostoru – **ONO**. (Příroda, kultura, prostředí, sociálně-hospodářské struktury atd.) Tak např. nemůže už být v mnoha našich společenstvích žádná klauzura, protože už nemáme žádné bratry laiky. Žebravá chudoba musela být zrušena už mnohem dříve.

1.3. Dominikánský způsob života

Když mluvíme o dominikánské spiritualitě, mluvíme o řádu bratří, tedy o řádu mužském a kněžském.

Cíl a vhodné prostředky k dosažení cíle vytvářejí způsob života řádu. Cílem dominikánského řádu byla spása duší kázáním. Již nejstarší konstituce kolem roku

1230 definují tento cíl zcela jasně. „Jak známo, byl náš řád založen pro kázání a spásu lidí.“ (5). Spása znamená: celý, neporušený, zdravý (*salus*). – Konstituce mluví o spásu duší. Avšak člověk je tělesně-duševní jednotou. I tělo musí mít podíl na spásu. Proto ho musíme milovat nadpřirozenou láskou, jak zdůrazňuje Tomáš Akvinský (6). To neznamená, že musíme být také lékaři. Musíme však mít před očima stále celého člověka, i když se obracíme nejprve k duším.

Řecké slovo „*therapeuo*“ (terapie) znamená především vzývat, klanět se, být nablízku, sloužit. Dominik nahradil (většinou) tělesnou práci mnichů studiem, kterým dominikáni slouží lidem (*utilis* – být užitečný). Reagoval tak na velkou bídu tehdejší doby, nevědomost kněží při hlásání Božího slova (7). Stejně jako Humbert z Romans, i svatý Tomáš zdůrazňuje (8), že studium musí sloužit nejprve kontemplaci, aby se pak mohlo správně mluvit o Bohu.

Zvláštním prvkem řádu, jeho spirituality, je kázání, pokud je plodem kontempace. Jen zdraví lidé mohou léčit. V kontemplaci Bůh oslovuje člověka, takže on pak může hlásat Boha a jeho tajemství a nemusí jen „mlátit slámu“ (9). Studium a právě tak i kazatelská činnost mají sloužit ke vzbuzování zbožnosti (*devotio* – vztah k Bohu) posluchačů, a ne jim především poskytovat vědění a znalosti (10). Tomáš musel například jako profesor na universitě mít takzvané „*Collationes*“ (duchovní promluvy), které jsou v některých *Opuscula*. Kazatelský řád byl tedy od začátku řádem pro hlásání Božího slova (apoštolským) a ne řádem intelektuálním.

P. Petr Lippini uvádí ve své disertaci „*La spiritualità domenicana*“ (11) jako známky dominikánské spirituality teocentrismus a kristocentrismus (to však jsou známky každé křesťanské spirituality a nejsou specificky dominikánské), avšak potom na třetím místě intelektualismus. Právě v prostředku „*studium*“ pozorujeme (kromě chudoby) úpadek a deformaci řádu v 16. a 17. století. (Úpadek začíná už v století 14., kdy však k němu vedly i jiné důvody.) Studium nebylo v té době vyhledáváno a nekonalo se pro spásu člověka, ale pro výsady spojené s titulem magistra posvátné teologie. Tohoto titulu se dosáhlo nejprve od papeže za dobré peníze, později i od generálních kapitul. Výsady s ním spojené usnadňovaly mnohým útěk před společným životem a před představenými. Po vzniku jezuitského řádu v 16. století a jeho úspěšném působení mezi akademickou mládeží snažili se dominikáni jako konkurence, aby byli ještě více intelektuální.

V 17. století se před cíl řádu „*spása duší kázáním*“ dostala učitelská činnost (*doctrina*) (12). V generálním archivu našeho řádu v Římě jsou četné rukopisy španělských dominikánů o působení milosti (*de auxiliis divinae gratiae*), které mají čistě spekulativní ráz a probírají náměty, které jsou tajemstvími víry, avšak

nemají žádný užitek pro spásu lidí. Obsah ukazuje jen na zálibu v spekulacích a polemikách. Zachovaná kázání z té doby zavánějí marnivostí, s jakou otcové vystavují na odív svou chytrou a učenost. Vše je tam nafoukané jako u renesančních vládců v italských republikách. To mělo těžké následky pro řád, protože cíl řádu byl deformován.

Několik příkladů: Poslední kanonizovaný světec řádu, kněz, který nebyl mučedníkem, je Ludvík Bertrand (+1589). Ve srovnání k tomu měl řád v 13. století v osmdesáti letech pět kanonizovaných světců, kteří nejsou mučedníky. I když řád kolem roku 1700 dosahuje kvantitativně nejvyšší počet (asi 30.000 členů), jsou ve dvanáctisvazkovém díle H. Brémonda o duchovních a mystických spisovatelích ve Francii asi za 300 let jen dva dominikáni (Ludvík Chardon, +1651 a Alexandr Piny, +1709) (13). Jaká duchovní ubohost!

V takzvaném „*sporu o obřadech*“ v Číně mezi dominikány a jezuitami o přizpůsobení jistých pohanských zvyků slučitelných s křesťanstvím dosáhli dominikáni nejprve vítězství díky dominikánskému komisaři a jeho „*socium*“ v Kongregaci posvátného officia, avšak tento postoj škodil šíření víry. Spor byl opět jen plodem dominikánského intelektualismu a ne záležitostí péče o duše, cíle řádu. Řád ztratil svou totožnost jako apoštolský řád pro hlásání Božího slova.

Naštěstí byli i dominikáni jako například Šebastián Michaelis (1618) ve Francii, který přes svůj titul reformoval provincii ve smyslu dominikánské observance: Studium jako prostředek k rozhovoru s Bohem a potom k mluvení o Bohu.

1.4. Dominikánský způsob života a Dominikánská rodina.

Často se setkáváme s omylem, že je řád bratří Kazatelů jen větví Dominikánské rodiny. Tento řád není žádnou větví, ale řádem, okolo kterého se různé větve seskupují a tvoří s ním Dominikánskou rodinu. Jen řád bratří rozhoduje, která větev bude do Dominikánské rodiny začleněna a k řádu připojena. Tyto větve jsou autonomní a mají proto vlastní způsob života.

Ženské kongregace například musí mít svůj ženský způsob života a zůstat laické. Proto mají i jiné cíle a jiné prostředky k cíli než řád kněžský. V tom je jejich osobitost. Každá snaha o kněžský a mužský způsob života by odporovala nejzdravějšímu feminizmu. Aby kdo mohl konat dominikánské kázání, musí studovat teologii a mít biskupské poslání (misi). Být jen dominikánkou (ne sestrou Kazatelkou) nestačí. Již generální kapitula v Madonna del'Arco v roce 1974 prohlásila (14): „Větve Dominikánské rodiny mají sloužit poslání řádu svým způsobem“. Totéž Declaratio dále zdůrazňuje, že řád bratří Kazatelů nemá žádnou

jurisdikci (kromě nad několika kláštery mnišek) nad větvemi Dominikánské rodiny, ale tyto větve jsou autonomní a vztah mezi nimi a řádem má být chápán jen v morálním smyslu jako duchovní spojení a jako služba stejnému cíli. Mají i různé prostředky k službě poslání - k spáse lidí. Nejlepším prostředkem je vždy život jednotlivce i společenství podle evangelijních rad. Tím hlásají spasitelné hodnoty evangelia, které se velmi liší od hodnot, které si cení dnešní svět. Tím pomáhají lidem v jejich hledání smyslu života a v jejich nouzi. Nouze víry vždy byla a je největší nouzí lidí. Proto zůstává řád bratří Kazatelů stále aktuální.

POZNÁMKY

1. *Dominikanische Spiritualität*, vydal Ulrich Engel, Lipsko 2000.
2. Tamtéž, s. 13-14.
3. V dalším se opírám o článek: VANDERBROUCKE, J. Spiritualität und Spiritualitäten, *Concilium*, 9 (1965), s. 735-742.
4. Buber, M., *Das dialogische Prinzip*, Heidelberg 1973; Tentýz, *Ich und Du*, Heidelberg 1983.
5. *Constitutiones primaevae O.P.* Fiesole 1962, s. 5.
6. *Summa theol.* II-II, q. 25, a.12.
7. Příklad v „*Dominikus, Gotteserfahrung und Weg in die Welt*“, vydal V. Koudelka, Olten, 1983, s. 53.
8. HUBERTUS DE ROMANS, *Opera de vita regulari*, Řím, 1888 - 89, I, 48 a II, 39. TOMÁŠ AKVINSKÝ, *Summa theol.* II-II, q. 188, a. 5.
9. TOMÁŠ AKVINSKÝ, *Summa theol.* II-II, q. 188, a. 6.
10. Tamtéž: II-II, q. 91, a. 2 ad 3.
11. LIPPINI, Pietro, „*La spiritualità domenicana*“, Bologna 1958.
12. LOHRUM, M., *Zur dominikanischen Spiritualität in Geist und Geistesgaben*, Seminář spirituality, 2. Vydal A. Rotzeter, Zürich-Köln 1980, s. 149; LIPPINI, *La Spiritualità*, s. 59.
13. *Histoire littéraire du sentiments religieux en France depuis de la fin de guerres de religion jusqu'à nos jours*. 1916 - 36.
14. *Declaratio* 225.

Diskuse s kardinálem Christopem Schönbornem OP

Na setkání magistrů formace, které se konalo 23. 4. 2001 v Olomouci, pronesl kardinál Christoph Schönborn OP přednášku o zasvěceném životě. Její záznam jsme otiskli v minulém čísle OPuscula. Nyní Vám nabízíme záznam diskuse, která následovala po přednášce.

Dotaz: Otče kardinále, mluvil jste o tom, že náš řád stojí ve znamení Božího milosrdenství. Je možné stanovit nějaké hranice lidského milosrdenství, prokazovaného bratřím? Je nebezpečí, že by se z našich klášterů mohly stát nemocnice pro dlouhodobě nemocné. Nakolik mají mladí lidé brát odpovědnost za druhé ve jménu církve? Je možné stanovit nějaké hranice lidského milosrdenství? – A druhá otázka, která se týká vztahu našeho řádu k novým hnutím v církvi: dokument *Congregabit nos in unum Christi amor (O bratrském životě ve společenství)* varuje před jevem dvojí příslušnosti. Jak vidíte naši přítomnost v těchto hnutích, zda máme vstupovat do jejich struktur a nebo jim poskytovat pomoc v teologické nauce a přitom stát opodál a neangažovat se v hnutí přímo? Mám také obavu, aby například dominikáni, když se angažují v hnutí neokatechumenátu se nestali spíše neokatechumeny, jezuité, spolupracující v *Comunio e liberazione*, se nestali spíše „comunio liberální“, atd. Je možné, abychom při tom zůstali dominikány nebo jezuity? Jaký je váš názor?

Kard. Schönborn: Ano, to jsou dvě velmi precizní a velmi obtížné otázky. Ale ty musím současně já položit vám, protože vy máte zkušenosti s formací. Já jsem nikdy nebyl magistrem noviců nebo studentů. Byl jsem jednou tři měsíce novicmistrem, a tehdy odešla polovina noviců. Od té doby mi úřad novicmistra neschválili. Ano, bylo to během prázdnin. Ale k první otázce: myslím, že existuje u povolání první rozlišení, a tím je, zda jde o pravé povolání. I když kandidát může vycházet z obtížné rodinné nebo psychicky náročné situace, může zde být pravé povolání. Takže prvním úkolem je rozlišit, zda jde o pravé povolání nebo o útěk do hospice, do duchovního hostince. A pokud tady povolání je, pak to znamená, že Bůh volá tohoto mladého člověka na cestu stejně jako povolal apoštoly s jejich povahovými vlastnostmi, s jejich silnými i slabými stránkami. A pak už záleží na nás, nakolik se nám podaří je doprovázet v jejich povolání. Co se týká hranic milosrdenství – myslím, že ty hranice by neměly existovat. Milosrdenství má být bez hranic. Boží milosrdenství je bez hranic. Musíme ale rozlišovat: má ten člověk povolání nebo hledá jen střechu nad hlavou? Nesmíme se na jedné straně bát kláštních nároků, ale z druhé strany by tu měla být důvěra. Ne pouze balit mladé lidi do vaty. Není důležité jen bezpečí, je nutný společný život, a ten může být buď náročný nebo příliš individualistický, když si každý dělá, co

chce. Ovšem toto je téma, o kterém musíme mluvit v našich společenstvích mezi sebou. Jak to vypadá ve formaci? Je společný život opravdu výzvou, ke které se člověk musí postavit? V našich společenstvích opravdu existuje velmi mnoho individualismu. Proč bychom nemohli být osloveni neokatechumenátem? V mé diecezi je seminář neokatechumenátu *Redemptoris Mater*. Velmi na mě zapůsobilo, jak důsledně dodržují požadavek sociů. To se nám ve velké míře vytratilo. Můžeme samy sebe poznat jen tehdy, když jsme důsledně konfrontováni s nároky společenství. Nikde jinde se tomu nenaučíme. Společenství je zrcadlo. Je-li náročné, pak se v tom zrcadle vidíme. A to je taky milosrdenství: milosrdenství, že se poznám se svými slabostmi i silnými stránkami, a milosrdenství, které si prokazujeme vzájemně, když si navzájem povíme, co nejde nebo co je obtížné. Myslím, že v mnoha našich společenstvích si nemáme navzájem odvalu říct, v čem je problém. Udělejme konečně *capitulum* v tom smyslu, jak to původně bylo myšleno, že se společně podíváme na den, týden, měsíc. *Capitulum*. Já jsem ještě v noviciátě poznal *capitulum culparum*, kapitulu vin. Byla to fraška, byla to groteska, protože to už nikdo nebral vážně. Byla to karikatura kapituly. Myslím si, že to jsou věci, kterým se v nových společenstvích můžeme znovu naučit, které se nám vracejí jako poselství. Dělejme v našich společenstvích tuto revizi života společně. To jsou rovněž příležitosti, kdy se děje uzdravování. To se neděje tím, že všechny zabalíme do vaty.

K druhému bodu: Dvojí příslušnost – to je veliký problém. To skutečně existuje, že dominikáni jsou fokoláry a jejich srdce je víc u fokolárů než v dominikánském řádu. Totéž může být u neokatechumenátu nebo jinde. Existují ale určité okruhy. Člověk může sympatizovat s nějakým hnutím, může tam mnohé přivést, ale v základu je věrný svému vlastnímu společenství. Může být ale taky situace, kdy se člověk musí rozhodnout. Jeden náš spolubratr ve Vídni se připojil k jednomu takovému společenství. Dnes už žije úplně v tomto společenství, oficiálně je stále ještě dominikán, ale přešel úplně tam. I to je jasné řešení. Je to v souhlasu s řádem. Obtížná jsou polovičatá řešení. Je ale možnost přátelství. Mám velmi dobré přátele mezi členy *Comunio e liberazione* i mezi členy *Focolare*, v úctě k jejich hnutí, v ochotě se od nich učit, ale také jim dávat. A myslím, že my, dominikáni, a speciálně ti, kteří jsou pověřeni službou těmto mladým společenstvím, máme plnit roli „porodních babiček“. To je velký úkol. Reforma Karmelu v 16. století byla silně ovlivněna dominikány. Terezie z Avily prosadila reformu ve spolupráci se svými dominikánskými zpovědníky. Sv. Karel Foucauld, Malé sestry Ježíšovy a Malí bratři Ježíšovi získali to podstatné u dominikánů v Toulouse. Dominikáni byli učitelé Malých bratří Ježíšových, kde Jacques Maritain pak žil na konci svého života. Byl to vztah přátelství, bratrské a otcovské pomoci novému společenství. Myslím, že takovou službu poskytují

rovněž *Angelicum* jako vysoká škola. Situace ale musí být jasná. Žádná rozpolcená duše.

Wojciech Giertych: Domnívám se, že jiná situace je u teologů, kteří hnutím pomáhají, a jiná situace klerika nebo novice, který se chce angažovat v obojím. Toto je mnohem těžší situace, se kterou se např. setkáváme u nás v Polsku.

Dotaz: Patřím ke *Comunio e liberazione*, patřil jsem tam už nějaký čas během studia v Krakově. Zisk byl oboustranný. *Comunio e liberazione* mi pomohlo porozumět a překonat to těžké, co bylo v klášteře. Například v souvislosti s kapitulou vin: neokatechumenát koná svá scrutiny za pomoci evangelních prostředků. Takže příslušnost k neokatechumenátu může být pro mě na nějaký čas velmi užitečná, třeba proto, abych získal formaci ke kapitule vin u dominikánů. Až to získám, pak mi Pán ukáže, zda tam mám zůstat. V každém případě tu vzniká vděčnost k tomuto hnutí, kterou já pak mohu oplatit tím, že se budu věnovat tomuto hnutí a budu mu pomáhat. Je tedy možné náležet k nějakému hnutí na určitý čas? – A za druhé: Když známe tradici našeho řádu, můžeme říci, že na jedné straně měli dominikáni vždycky velmi blízko k myšlení, myslitelství, někdy až k volnomyšlenkářství a k nezávislosti. Na druhé straně když sv. Dominik založil řád, zavázal jej službou, účastí na službě biskupovi. Otče kardinále, myslíte, že je pro dominikány lehčí exempece, být exemptní, než cítit s církví – *sentire cum ecclesia*?

Kard. Schönborn: K první otázce: mohu to říci i sám o sobě, že pro mě byla také pomocí v samotném řádu, abych v něm byl více doma, charismatická obnova. Skrze ni jsem se naučil vidět nově určité věci, které u nás v řádu existují, ale které byly zapomenuty nebo se staly dekadentními. Takže dobře rozumím tomu, že zkušenosti s neokatechumenátem nebo *Comunio e liberazione* mohou pomoci, abych lépe žil své vlastní řeholní povolání. Ale v určitém okamžiku nutně přijde moment rozhodnutí. Přirozené je to obtížnější u mladých bratří ve formaci – kam potom patří? Některá společenství vyvíjejí dosti silný skupinový tlak. Neokatechumenální hnutí mají velmi enormní kohezi. Na druhé straně pozorují například u sester, že ty, které přicházejí z neokatechumenátu, z neokatechumenálního společenství, dokáží dobře uskutečnit své oddělení od původního společenství. Je poměrně velký počet dívek, které z neokatechumenátu vstoupily do kláštera, například ke karmelitkám a k dalším ženským řeholním společnostem. Na druhé straně není jednoduché pro biskupa spolupráce s neokatechumenátními společenstvími. Farnost, která má neokatechumenátní ražení, má často tendenci k výlučnosti: my jsme církev. Ale i to je proces. Pozorují taky iniciativu papeže, který svolal tato hnutí na svatodušní svátky roku 1998 do Říma, jak stále více usiluje

o vzájemnost. V současné době usilujeme v Rakousku o dialog s mládeží a zdá se, poprvé, že se daří spolupráce mezi hnutími, farnostmi a mládeží. Ale na druhé straně musí biskup také posilovat charizmata, vlastní jednotlivým společenstvím a hnutím. Vůbec přece nejde o to, aby všechno bylo ohoblováno, aby všechno bylo uniformní. Pro diecézi je důležité, aby v ní byli dominikáni, jezuité, focolare i neokatechumenát, protože každý přináší něco zvláštního. A biskup musí taky dbát, aby dominikáni byli dominikány a neokatechumeni neokatechumeny. Spojení s biskupem jistě není vždycky snadné. Když jsem se stal biskupem, řekli mně mí vídeňští spolubratři: „Připomínáme ti, že my jsme exemptní! Nevměšuj se!“ A já, doufám, jsem se snažil nevměšovat do interních záležitostí řádu a provincie – kdo se má stát převorem, atd.

Když jsem v uplynulém roce světil v Ibadanu (Nigerie) třináct dominikánů na jáhny, zažil jsem tehdy něco jiného. Při tom svěcení byl přítomen rovněž arcibiskup z Ibadanu. Po svěcení pak vysvětloval dominikánům, že mu slíbili poslušnost – ne představenému řádu, ale jemu. Musel jsem pak říci provinciálovi, že církevní právo mluví trochu jinak. Tedy vztah biskupa a řádu. Existuje o tom nádherný dokument, který se nazývá *Mutuae relationes*, tam je všechno krásně napsáno, jak by to všechno mělo být úplně harmonické.

Dotaz: Pokusím se vrátit k hledání identity v dominikánské komunitě. Když si vezmeme příklad z rodiny: pokud rodina dobře funguje, je čtvrté přikázání tím nejsladším. Mohl byste, Otče kardinále, říci něco o životě uvnitř komunity? Myslím, že hranice milosrdenství dává Boží milost. Mám na mysli především život modlitby v komunitě, liturgii a liturgii hodin. Mohl byste říci něco o prožívání těchto věcí v dominikánském řádu?

Kard. Schönborn: Řád může být také nazýván rodinou – *familia dominicana*. Myslím, že dodnes platí slova sv. Alberta: „*In dulcedine fraternitatis veritatem quaerere* – v sladkosti bratrství hledat pravdu.“ Myslím, že zcela podstatným prvkem dominikánské spirituality je přátelství. Sv. Tomáš to nazývá *mutua benevolentia* – vzájemná blahovůle. Atmosféra přátelství, která přirozeně nemůže být nařízena a nemůže být generalizována. Má ale mezi námi vládnout ovzduší přátelství. To je jedna z velmi velkých a silných stránek života společenství, že řád může doplnit mnohé, co nedala rodina, pokud byla rozbitá nebo v krizi. Mezi námi nejsou jen vztahy funkcionální – představených a podřízených, jsme bratry a sestrami. Vzpomněl jsem si na jeden vtip z komunistické doby. Ptali se Čechů: „Jsou Rusové vaši přátelé nebo bratři?“ Odpověď zněla: „Bratři, protože přátelé si člověk může vybrat sám.“

Chtěl bych ale ještě něco říci k liturgii. Z vlastní zkušenosti mohu říci, že jsem velmi trpěl tím, že byla stará dominikánská liturgie odstraněna. Většina z vás to už možná nezažila. Když jsem vstoupil v roce 1963 do řádu, konala se tehdy ještě liturgie v celé slavnostnosti starého dominikánského ritu. Slavnostní mše – a vůbec celá liturgie, byla slavnostní. Ale na druhé straně to nesmíme idealizovat. Soukromé mše některých bratří byly slouženy často velice nedbale. Když si vzpomenu na Walberberg, kde jsme museli chodit ráno ministrovat, mše některých otců trvala 12 minut. I toto bylo – mše sv. za 12 minut. Velmi pozitivním zážitkem pak bylo prožívání liturgie v Toulouse s André Gouzesem. On je mým spolužákem, jsme ze stejného ročníku. Díky němu se po koncilu ve Francii vytvořila obnovená forma liturgie, velmi slavnostní, velmi krásná, se silně kontemplativní dimenzí, což jistě velmi přispělo k tomu, že Toulouská provincie pak dobře překonala krizové roky. Myslím, že otázka liturgie je naprosto základní a životní otázkou. Těší mě zájem o liturgii v mladé generaci. V Krakově se loni setkaly sbory z různých provincií, které zpívají gregoriánský chorál. Chtěl jsem tehdy přijet do Krakova, ale bohužel jsem nemohl. Považuji ale za velmi povzbuzující, že je v mladé generaci nemálo bratří a sester, kteří mají cit pro krásu liturgie, pro důstojnost liturgie. To vůbec neodporuje dominikánské tradici. *Breviter* - krátce, liturgie už nemá mít byzantskou délku, ale liturgie má být krásná. Myslím právě na velikonoční triduum, *triduum paschale*, nádhernou liturgii velikonočního tridua v dominikánské tradici. Takové snahy, jaké vidíme u André Gouzese ve Francii, jsou jistě i v jiných zemích. To je nesmírně důležité pro budoucnost řádu. A je v tom i něco uzdravujícího. Liturgie je skutečně uzdravující.

Dotaz: (Málo srozumitelná nahrávka) Chtěl bych připomenout jednu hlavní myšlenku, holocaust, věrnost tajemství kříže. To je jistota našeho darování. Když obětujeme samy sebe, nepotřebujeme žádnou reklamu. Na druhé straně jako magistr musím být ochoten přiznat, že jsem slabý. To je pro formátory velmi důležité. Magister má jít o dva kroky před novicem a novic má hledět na magistra a vidět v něm Krista. Formátor nemá být propagátorem, ale má být tím, který sám následuje Krista a snaží se vést i své novice k následování Krista. Co byste nám k tomu mohl říci?

Kard. Schönborn: Naš novicmistr P. Lambert Schmitz často říkal: „Nechápu, proč se od noviců vyžaduje dokonalost, kterou bychom měli spíše očekávat u starších otců.“ To býval tak trochu ideál – v noviciátu se uskutečňuje vysoká forma řeholního života, ale pak přichází určité její oslabení. To bývá zdrojem mnohého-ho rozčarování. Myslím, že malá Terezie se nadarmo nestala církevní

učitelkou. Nevidím žádné lepší praktické doporučení, než její pohled malé cesty. Snad teď abstrahuji od té trochu staromódní řeči, ale nazval bych to přitakáním k vlastní slabosti. A bezpodmínečná důvěra v Boží milosrdenství. Malé kroky, cesta malých kroků. Je tu samozřejmě nebezpečí, že se to stane kvietismem. To ona sama viděla, že to kvietismus nesprávně chápe. Pro mne je tento obraz malé Terezie velmi důležitý: dítě, které se snaží vystoupit na první stupeň. A při tom nedokáže ani zvednout nohu na tento první stupeň. Otec ale vidí snahu svého dítěte a vyjde mu vstříc. To je ta podaná pomocná ruka. Možná tento obraz neodpovídá mužnému rytířskému obrazu, ale odpovídá úplně přesně naší dnešní situaci. Je v tom povzbuzení, že jde opravdu o lásku a ne především o výkon.

Dotaz: Mohl byste se vyjádřit k tématu, o kterém už byla řeč, k liturgii? Chtěl bych taky poukázat na to, že musíme mít na zřeteli minimální velikost klášterů, nesmíme se rozdrobit na malé skupinky, na malé entity – jak se tomu dnes krásně říká – které by zahrnovaly jen tři nebo čtyři bratry. Liturgii, která nese a kterou je možné vytvářet jen s jistým počtem bratří, jen když je komunita dostatečně velká. Jinak bychom od ní velmi snadno a rychle mohli upustit. Proto je nutné, abychom měli na zřeteli velikost komunity a abychom byli schopni udělat i bolestné kroky, když se vzdáme některých projektů proto, abychom mohli vytvářet větší společenství. A neměli bychom se toho bát. – A za druhé: Řekl jste, Otče kardinále, že máme následovat Krista v tom, že se dáme k dispozici Otci. Tomu odpovídá vyjádření sv. Tomáše – *celopal, sacrificium*. V našem současném řeholním životě se možná málo zdůrazňuje tato skutečnost oběti, celopalu. Vedle toho bychom ale měli taky silně zdůraznit posvěcující obsah řeholního života, jak to připomíná dokument *Vita consecrata*. Mluvil jste o pohledu malé Terezie: pokoušíme se udělat první krok na první stupeň, nedaří se nám dostatečně zvednout nohu a Bůh přichází na pomoc, s milostí, která nás posvěcuje. Jak bychom toto mohli dnes znovu objevit v zasvěceném životě?

Kard. Schönborn: To je velmi krásné. Já ale nevidím žádný protiklad mezi darováním se a uzdravením. Uzdravující dimenze řeholního života má mnoho co dělat s vydaností. Docela prakticky: pro mě je vždycky velice zajímavým kritériem, jak se ve společenství slaví svátky. V živém společenství se svátek slaví spolu s obětováním. To znamená: člověk musí být ochoten skutečně něco investovat, namáhá se, vydává se, a pak se podaří pěkný svátek. Lhostejnost vůči svátkům ve společenstvích, kde se nic neděje, kde o nic nejde, nedá taky žádnou radost. Na Karmelu, a to jak v době sv. Terezie Veliké, tak v době Terezie z Lisieux, až dodnes, se v rekreaci konávají divadelní hry. Stojí to mnoho práce, mnoho přípravy, ale je to skutečně znamením oběti. A právě

v kráse slavnosti se vyjadřuje také ta uzdravující dimenze oběti – schopnost odhlédnout od sebe a ne si pořád jen lízat vlastní rány. Myslím, že papež je velkým učitelem radosti skrze oběť. Sv. Terezie z Lisieux v otázce oběti přemísťuje důraz jiným směrem. Mluví o oběti lásky. V 19. století byla velkým tématem oběť smíru, *expiation*, často s velmi negativním aspektem. Terezie to vidí jinak. Vlastní holocaust, vydání se, je vydáním lásky, nebo ještě přesněji vydáním se milosrdné lásce. Myslím, že právě tady se ukazuje, jak k sobě patří uzdravení a oběť, vydanost.

V těchto dnech jsem měl poněkud ořesný rozhovor s jedním knězem naší diecéze. Momentálně je ve velké krizi. Řekl mi: „Po dvaceti letech kněžského života jsem zjistil, že jsem vždycky hledal jen sebe. Nikdy jsem se skutečně nedával a to mě činilo nemocným.“ Přiznám se, jsem šťastný, že tato krize u něho nastala. Je to velmi hluboká krize. Pomýšlel dokonce na sebevraždu, protože je zoufalý zjištěním, že po celou dobu nedával, ale vždycky hledal jen sebe. Teď, myslím, je ve fázi, kdy konečně může nastat skutečné uzdravení. Byl jsem docela šťasten, když mi naprosto jasně řekl: „Nedával jsem nezištně. Díval jsem se jen, jak to působí a co za to dostanu.“ Myslím, že společenství právě tím, že klade nároky na jednotlivce, je může uzdravovat, vytrhovat je ze zaujetí sebou, z tohoto sobectví. Vidíme to velmi zřetelně na tom, jak dokážeme slavit svátky ve společenství. Loni na moje jmeniny Společnost dominikánek od Beránka zahrála divadelní hru – legendu o sv. Kryštofovi ze Zlaté legendy (*Legenda aurea*). Zahrály to s takovou fantazií, divadelní dovedností, s hudbou, ale taky s vášní a s takovou obětí, která byla i pro ty, které hrály, uzdravující. Bylo to namáhavé, ale překrásné.

Moje Pravda vás vyzvala, abyste žádali, když vám řekla: „Volejte, a dočkáte se odpovědi, tlučte, a bude vám otevřeno, prostě, a bude vám dáno.“ Říkám ti, že chci, abys jednala takto: nikdy neochabuj v touze žádat mě o pomoc a neztišuj hlas v prosbách, abych světu prokázal milosrdenství. A nepřestávej tlouci na bránu mé Pravdy, dokud jdeš v jejich stopách. Naopak se s ní raduj na kříži, jez pokrm duší a slávu a chválu mého jména. A s láskyplnou snahou pozvedej hlas nad smrtí lidského rodu, který vidíš v tak velké bídě, že ji tvůj jazyk nedokáže vypovědět. Kvůli tomuto nářku a volání prokážu světu milosrdenství. (Sv. Kateřina Sienská, Dialog 107)

PROVINCIAL DOMINIKÁNŮ

P. Alvarez Kodeda OP, Husova 8
110 00 Praha 1; tel/fax/zázn. 02/242 196 85
provincialop@volny.cz

MNIŠKY KAZATELSKÉHO ŘÁDU

S. M. Michaela Smrčková OP
Dolní Česká 1, 669 00 Znojmo
tel. 0624/221 161

S. M. Pavla Dabalová OP
Lysolajské údolí 106/2, 165 00 Praha 6
tel. 02/20 92 31 59
e-mail: monialesop@volny.cz

ŘEHOLNÍ INSTITUT ROZJ. SESTER

S. M. Terezie Eisnerová OP
Nám. bří Jandusů 21
104 00 Praha 10 - Uhřetěves
tel. 02/677 126 11, 677 126 14
e-mail: sestryop@volny.cz

**ČESKÁ KONGREGACE SESTER
DOMINIKÁNEK**

S. M. Slavomíra Měřičková OP
Veveří 27, 602 00 Brno, tel. 05/412 148 46
e-mail: dominikanky.brno@worldonline.cz

Konvent sester dominikánek
Katolický domov studujících
Černá 14, 110 00 Praha 1
vrátnice KDS: 02/24 93 44 96
ředitelna + fax: 02/24 93 68 56
konvent sester: 02/24 93 46 55
e-mail: cernaop@op.cz; kds@op.cz

DÍLO BLAŽENÉ ZDISLAVY

MUDr. Jitka Krausová
Dominikánské nám. 1/92
412 01 Litoměřice, tel. 0416/4553

**SDRUŽENÍ KNĚŽÍ A JÁHNŮ SV.
DOMINIKA**

P. Antonín Damián Nohejl
Řím.-katol. farnost, 267 54 Praskolesy 33
tel. 0602/327 842; e-mail: adnohejl@volny.cz

MODERÁTOR LAICKÝCH SDRUŽENÍ

Dagmar Ester Kopecká
Na Zlíchově 221/8, 152 00 Praha 5
tel./fax: 02/515 546 69;
e-mail: ester@op.cz

KAZATELSKÉ STŘEDISKO

P. Pavel Mayer OP
Jiráskovo n. 30, 326 00 Plzeň 26
tel. 019/724 16 60, e-mail: plzen@op.cz

DOMINIKÁNSKÁ KNIHOVNA

Fr. Efrém Jindráček OP, Husova 8, Praha 1
výpůjčky jen do studovny: po a út 10 - 14 h.
e-mail: oplibp@volny.cz

**NAKLADATELSTVÍ KRYSTAL OP
MĚSÍČNÍK AMEN**

Husova 8, 110 00 Praha 1, tel. 02/242 377 50
http://krystal.op.cz
e-mail: krystalop@volny.cz

RADIO VERITAS

P. Jan Rajlich OP
Husova 8, 110 00 Praha 1, tel. 02/242 18 439

SALVE. Revue pro teologii a duchovní život
Velké nám. 35, 500 01 Hradec Králové
049/5513329, e-mail: dominika@diecezechk.cz

ROSA MYSTICA

Časopis pro duchovní život
vydává: První sdružení přátel bl. Hyacinta M.
Cormiera OP v Brně

HNUTÍ PRO ŽIVOT ČR

Radim a Kateřina Ucháčovi
Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5
uchac@prolife.cz; http://www.prolife.cz

HNUTÍ SVĚTLO - ŽIVOT (OÁZY)

P. Jan Rajlich OP
http://oaza.op.cz; http://ain-karim.op.cz

Mons. DOMINIK DUKA OP

biskupství královéhradecké
Velké nám. 35, 500 01 Hradec Králové
tel. (sekretář) 049/551 33 29, fax 551 28 50
e-mail: duka@diecezechk.cz

DOMINIKÁNI NA INTERNETU

www.op.cz; op@op.cz
informace: Martin M. Rosenbaum
tel. 02/683 65 32; e-mail: me2d@star.cz

PŘÍSPĚVKY NA VYDÁVÁNÍ OPuscula

122918389/0800 (ČS) var. symbol 332